

ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

Proactive Leadership of Administrators Affecting the Effectiveness of Schools
under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon

(Received: November 9, 2023; Revised: January 12, 2024; Accepted: January 30, 2024)

ณัฐกานต์ ศรีโกศา¹

Nutthikan Sripoka¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร 2) ระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร และระดับประสิทธิผลของโรงเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน 4) อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และ 5) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร 2) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

จากการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ 2) การรู้จักตนเอง 3) การมีจินตนาการ 4) การมีวิจรรย์ญาณ และ 5) การวางแผนการทำงาน ระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวม อยู่ในระดับมาก ส่วนระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนนั้น มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง และอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมี

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร e-mail: nutthikan.sr64@snru.ac.th

Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การมีจินตนาการ และการมีวิจาร์ณญาณ ส่วนการรู้จักตนเอง สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 77.10

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการมีจินตนาการ ด้านการมีวิจาร์ณญาณ และด้านการรู้จักตนเอง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงรุก ผู้บริหารโรงเรียน ประสิทธิผลของโรงเรียน

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the components of proactive leadership of school administrator, 2) the proactive leadership level of school administrators and the level of school effectiveness, 3) the relationship between proactive leadership of school administrator and school effectiveness, 4) the predictive power of administrators' proactive leadership that affected school effectiveness and 5) guidelines to develop proactive leadership of school administrators that affected the effectiveness of the school under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon. The research was divided into 3 phases: 1) to study the components of proactive leadership of school administrator, 2) to study the relationship between the proactive leadership of administrators the effectiveness of schools under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon, and 3) to study ways to develop proactive leadership of administrators affecting the effectiveness of schools under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon.

The study of the components of proactive leadership of school administrator, it was found that there are five components: 1) independent will, 2) self-awareness, 3) imagination, 4) critical thinking, and 5) work planning. Proactive leadership level of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon was at a high level. As for school effectiveness under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon was at the highest level. Proactive leadership of school administrators under the Secondary Educational

Service Area Office Sakon Nakhon and school effectiveness had a high level of positive correlation. Proactive leadership of school administrators which could statistically predict school effectiveness at the .01 level of significance were imagination and critical thinking while self-awareness could statistically predict school effectiveness under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon at the .05 level of significance with a predictive power of 77.10%.

The guidelines for developing proactive leadership of school administrators that affected school effectiveness under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon, were 3 aspects: imagination; critical thinking and self-awareness.

Keywords: Proactive Leadership, School Administrators, School Effectiveness

บทนำ

การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาบุคลากรภายในประเทศให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษาของประเทศไทยมีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดของตนเอง มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งเหมาะสม เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนระดับสูงขึ้นไปและการดำรงชีวิตในอนาคต (อมรรัตน์ เตชะนอก, 2563, น. 3)

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานที่กำกับดูแลการศึกษาจึงกำหนดให้มีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้น เพื่อพัฒนานักเรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลเมืองโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน มีเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 3) โดยมีโรงเรียนเป็นสถาบันที่จะต้องดำเนินการด้านการศึกษาให้กับนักเรียน มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้บริหารจัดการ กำกับ ติดตาม และดูแลการดำเนินการร่วมกับคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความพยายามที่จะดำเนินการทุกอย่างที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้เกิดผลผลิตคือนักเรียนที่มีคุณภาพในที่สุด

ผู้บริหารโรงเรียน มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานที่จะนำพาโรงเรียนไปสู่เป้าหมาย เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนคือผู้นำในการขับเคลื่อนโรงเรียนและนโยบายของรัฐไปสู่การปฏิบัติ โดยมีบทบาทหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก และสนับสนุนให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน มีความราบรื่น โดยทั่วไปคุณลักษณะผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีปฏิภาณไหวพริบ มีบุคลิกภาพดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถใฝ่เรียนรู้ มีความเข้าใจบุคคลทั่วไป มีความอดทนและความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ดี ประสานงานได้ดี มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและมีความยุติธรรม ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกที่ก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรม รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการบริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นั่นคือการมีภาวะผู้นำเชิงรุก (Proactive Leadership) กล่าวคือ ผู้นำที่มีการทำงานที่มุ่งเน้นผลงาน โดยมี “เป้าหมาย” ที่ชัดเจน อาศัยข้อมูลข่าวสารหรือประสบการณ์ในอดีตและที่กำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน การทำงานเชิงรุกจะเน้น “เป้าหมาย” ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เน้น “วิธีการ” ที่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว คุ่มค่าและมีคุณภาพ (วิฑูรย์ สิมะโชติ, 2563)

การที่โรงเรียนมีสภาพทางสังคม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้อย่างเหมาะสม มีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ เอกสาร สื่อวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เห็นคุณค่าของการดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน จากการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการอุทิศเวลาให้กับงานในหน้าที่ของบุคลากร และด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ด้านการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบและเป้าหมายของโรงเรียน ด้านความคาดหวังของโรงเรียนที่มีต่อนักเรียน และด้านความเอาใจใส่ต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงยังต้องพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น (วุฒิชัย โภคะชัย, 2564, น. 12) เห็นได้ว่า ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ทำให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นผู้ที่มีหน้าที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดระบบความร่วมมือในการปฏิบัติงาน (ภรณ์ มหามนต์, 2554, น. 27)

ประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นสิ่งที่สังคม ชุมชน นักเรียน และผู้ปกครองคาดหวัง ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องเร่งพัฒนาด้านตนเองและองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง หากผู้บริหารโรงเรียนยังใช้หลักในการบริหารการศึกษาแบบเดิมก็จะไม่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ (ดาร์รัตน์ จันทร์กาย, 2559, น. 3) พรวิทย์ พชรินทร์ตะกุล (2562) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีความสำคัญ

ในการปรับเปลี่ยนสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการผลักดัน กระตุ้น และสร้างสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ คือผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้บริหารจะต้องมีสมรรถนะที่ดีและหลากหลายด้าน ความท้าทายในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องตื่นตัวในเชิงรุก เพราะผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (กิริติ ภูทอง, 2558, น. 86-87) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชีรา จันทพรหม (2553, น. 94) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น การบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพภายใต้กรอบของการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน จึงควรใช้ภาวะผู้นำเชิงรุกในการนำพาโรงเรียนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เพื่อผลักดันให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านให้มีคุณภาพสะท้อนให้เห็นประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีหน้าที่และรับผิดชอบในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานด้านการบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียนและชุมชน การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ทุกคนในสถานศึกษานั้นมิใช่เรื่องง่าย เพราะไม่เพียงแต่จะต้องเผชิญกับความยุ่งยากจากบุคคลภายใน แต่ยังต้องเผชิญกับบุคคลภายนอกสถานศึกษาอีกด้วย ผู้บริหารจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารงานในด้านต่าง ๆ โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานเป็นการทำงานเชิงรุกเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถวางแผนก้าวรุกไปข้างหน้าก่อนการเปลี่ยนแปลงจะมาถึง ไม่ปล่อยให้เงื่อนไขภายนอกมาเป็นอุปสรรคในการพัฒนาตนเองและองค์กร (Covey, 1989 อ้างอิงใน สงกรานต์ จิตสุทธิภากร, 2541, น. 95)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครเป็นหน่วยงานที่มีเป้าหมายสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเป็นมืออาชีพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร, 2565) ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำนโยบายของรัฐไปสู่การปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงรุกที่เหมาะสมในการบริหารสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผลการวิจัยจะทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูสามารถนำไปพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของตนเองให้เพิ่มขึ้น และประยุกต์ใช้

ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
ก่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร
2. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร และระดับประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารกับประสิทธิผลของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
4. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
5. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำสารสนเทศที่ได้จากผลการวิจัยไปพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุก
ของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสกลนคร เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร และประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
2. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร และจังหวัดอื่น ๆ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก และประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร อยู่ในระดับมาก
2. ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีความสัมพันธ์กันทางบวก

3. ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ขอบเขตของการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ภาวะผู้นำเชิงรุก ประกอบด้วย 1) การมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ 2) การรู้จักตนเอง 3) การมีจินตนาการ 4) การมีวิจรรย์ญาณ และ 5) การวางแผนการทำงาน

ประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ความคาดหวังของโรงเรียนที่มีต่อนักเรียน 2) การจัดการเรียนการสอนของครู 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 4) บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน 5) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ 6) ความพึงพอใจในการทำงาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยขออธิบายตามระยะการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

2.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2565 ทั้ง 45 แห่ง จำนวน 2,205 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร, 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 350 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970 อ้างอิงใน วาโร เฟิงส์วีสต์, 2551, น. 191) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นแบบไม่เป็นสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น

ระยะที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ 2) การรู้จักตนเอง 3) การมีจินตนาการ 4) การมีวิจรรณญาณ 5) การวางแผนการทำงาน

3.2 ตัวแปรเกณฑ์ คือ ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ดังนี้ 1) ความคาดหวังของโรงเรียนที่มีต่อนักเรียน 2) การจัดการเรียนการสอนของครู 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 4) บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน 5) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ 6) ความพึงพอใจในการทำงาน

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 45 โรงเรียน

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2565 – สิงหาคม 2566 ดังนี้

ระยะที่ 1 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – ธันวาคม 2565

ระยะที่ 2 ตั้งแต่เดือนมกราคม – เมษายน 2566

ระยะที่ 3 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2566

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินงานในระยะนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษาสูงสุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร ลักษณะเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ประกอบด้วย 1) การมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ 2) การรู้จักตนเอง 3) การมีจินตนาการ 4) การมีวิจรรณญาณ 5) การวางแผนการทำงาน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ลักษณะเครื่องมือเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความคาดหวังของโรงเรียนที่มีต่อนักเรียน 2) การจัดการเรียนการสอนของครู 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 4) บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน 5) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ 6) ความพึงพอใจในการทำงาน

1.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 นำข้อมูลที่ได้จากกรอบแนวคิดการวิจัยมาร่างแบบสอบถามเพื่อใช้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนและระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร แล้วนำเสนอที่อาจารย์ปริกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมขององค์ประกอบ ความถูกต้องเหมาะสมในการใช้ภาษา

1.2.2 นำร่างแบบสอบถามที่แก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตามความเหมาะสมและความสอดคล้องของเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่มุ่งวัด โดยได้กำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

เมื่อพิจารณาเลือกผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยจึงส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ และแนบข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยไปด้วย และขอรับแบบสอบถามคืน เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2.3 นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องและให้อาจารย์ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงข้อคำถามก่อนนำไปเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ในขั้นตอนต่อไป โดยผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00

1.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try - Out) กับผู้บริหารโรงเรียน และครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 10 คน และครู จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก

รายข้อของแบบสอบถาม (r) โดยใช้ค่า Item Total Correlation และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach)

1.2.5 นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก คัดข้อคำถามที่มีค่า อำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.24 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่น ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551, น. 258) จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ผลการหาค่าคุณภาพของแบบสอบถามพบว่า มีค่าอำนาจจำแนกด้านภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร ระหว่าง 0.71-0.95 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.987 ค่าอำนาจจำแนก ด้านประสิทธิผลของโรงเรียน ระหว่าง 0.37-0.89 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.956

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองการทำวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียน และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการตอบแบบสอบถาม

2.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและหนังสือราชการขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทางออนไลน์ และทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งระบุเวลาให้ผู้ตอบส่งแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์ โดยให้ส่งแบบสอบถามมายังผู้วิจัยตามที่อยู่ซึ่งได้พิมพ์ติดไว้ที่แบบสอบถาม

2.3 ตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำแบบสอบถามที่ได้รับไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป หากพบว่ากลุ่มตัวอย่างยังไม่ส่งแบบสอบถามคืนตามกำหนดผู้วิจัยจะส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ด่วน (EMS) จนได้รับจำนวนแบบสอบถามตามจำนวนที่ต้องการ

2.4 นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ซึ่งถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ซึ่งถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.3 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ซึ่งถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.4 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วนำค่าที่คำนวณได้มาวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ 2) การรู้จักตนเอง 3) การมีจินตนาการ 4) การมีวิจาร์ณญาณ และ 5) การวางแผนการทำงาน
2. ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวม อยู่ในระดับมาก
3. ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
4. ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .868$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารด้านที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การมีจินตนาการ (X_3) และการมีวิจาร์ณญาณ (X_4) ส่วนการรู้จักตนเอง (X_2) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้เท่ากับ .771 หรือร้อยละ 77.10 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (Standard Error) 0.190

สามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y' = 1.663 + 0.321 (X_3) + 0.230 (X_4) + 0.092 (X_2)$$

และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Z'_y = 0.432 (Z_3) + 0.354 (Z_4) + 0.129 (Z_2)$$

6. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีดังนี้

6.1 แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร ด้านการมี
จินตนาการ ประกอบด้วย

6.1.1 ผู้บริหารควรมีการบริหารความคิดของตนเอง ฝึกให้มีความคิดนอกกรอบ
เดิม ๆ เป็นประจำ

6.1.2 ผู้บริหารหมั่นพัฒนาตนเองโดยการอ่านหนังสือ ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ
การคิดสร้างสรรค์

6.1.3 ผู้บริหารต้องฝึกฝนให้ตนเองเป็นคนมีอารมณ์ขัน สนุกกับการทำงาน และ
ความคิดใหม่ ๆ

6.1.4 ผู้บริหารเปิดใจรับความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ

6.1.5 ผู้บริหารฝึกการคิดภาพในอนาคต รวมถึงการทำนาย หรือพยากรณ์ภาพ
หรือเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

6.1.6 ต้นสังกัดควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารได้มีโอกาสเข้าอบรม สัมมนา ในการ
พัฒนาตนเองในด้านการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ หรือการคิดนอกกรอบอยู่เสมอ

6.1.7 ผู้บริหารควรฝึกจินตนาการภาพความสำเร็จของงานต่าง ๆ ให้อยู่บ่อย ๆ
จนเกิดความเคยชินและเกิดภาพจำความสำเร็จในสมองของตนเอง เมื่อลงมือปฏิบัติจริงจะรู้สึกคุ้นเคย
กับงานนั้น ๆ ซึ่งนำไปสู่ความสามารถในการทำงานจนบรรลุความสำเร็จได้จริง

6.1.8 ผู้บริหารพัฒนาตนเองโดยการแสวงหาความรู้จากการอ่านหนังสือ และ
เทคโนโลยีเพิ่มพูนความคิดสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ

6.1.9 ผู้บริหารทุกคนควรเน้นการพัฒนาในเรื่องการเปิดใจรับความคิดใหม่ ๆ
อยู่เสมอ เพื่อทำให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ

6.2 แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร ด้านการมี
วิจรรณญาณ ประกอบด้วย

6.2.1 ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองและฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจรรณญาณ

6.2.2 ผู้บริหารควรฝึกจิตใจตนเองให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม

6.2.3 ผู้บริหารควรฝึกสมาธิ ฝึกการเจริญสติ เพื่อควบคุมอารมณ์และความนึกคิด
ของตนเองอยู่เสมอ

6.2.4 ผู้บริหารควรฝึกตนเองให้สามารถควบคุมพฤติกรรมตนเองได้ ไม่ใช้อารมณ์
ตัดสินใจ หรือกระทำการต่าง ๆ ที่มีอคติ

6.2.5 ผู้บริหารควรฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทักษะการคิดอย่างมี
เหตุผลประกอบการตัดสินใจ

6.2.6 ผู้บริหารมีการเปิดใจรับฟังข้อมูลทุกด้านก่อนการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ

6.2.7 การฝึกใช้ความคิดทบทวน ไตร่ตรองถึงสิ่งที่จะทำให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินผลในเรื่องต่าง ๆ ถึงผลดี ผลเสีย อย่างครอบคลุม เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องนั้น ๆ

6.2.8 ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิผลให้ได้มากที่สุด

6.3 แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร ด้านการรู้จักตนเอง ประกอบด้วย

6.3.1 ผู้บริหารควรมีการไตร่ตรองเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย ของตนเองอยู่เสมอ

6.3.2 ผู้บริหารควรมีการพัฒนาจุดเด่น และปรับปรุงจุดด้อยของตนเองอย่างต่อเนื่อง

6.3.3 ผู้บริหารควรฝึกบริหารจิตใจเพื่อให้มีสติในการเข้าใจความคิดและการกระทำของตนเองอยู่เสมอ

6.3.4 ผู้บริหารสามารถดึงศักยภาพของตนเองออกมาใช้อย่างเต็มที่

6.3.5 ผู้บริหารควรเปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการรับรู้เกี่ยวกับตนเองตามความเป็นจริง

6.3.6 การฝึกตนเองให้รู้จักเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกความต้องการของตนเอง และฝึกควบคุมอารมณ์ความรู้สึก ความต้องการให้อยู่ในระดับความพอดีและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยไม่ส่งผลเสียตามมาจากพฤติกรรมที่ไม่ดีควบคุมไม่ได้ของตนเอง

6.3.7 ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้รู้ถึงวิธีการสร้างเป้าหมายแห่งตนในการปฏิบัติงาน

6.3.8 ผู้บริหารจะต้องมีการพัฒนาตนเองและส่งเสริมการทำงานของครูและบุคลากรในโรงเรียนอยู่เสมอ

อภิปรายผล

ผลการอภิปรายเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ 2) การรู้จักตนเอง 3) การมีจินตนาการ 4) การมีวิจรรย์ญาณ และ 5) การวางแผนการทำงาน ทั้งนี้เพราะองค์ประกอบดังกล่าวเป็นการสร้างแรงจูงใจในตนเองของผู้บริหารที่จะทำงานแบบเชิงรุกเพื่อพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผล ผู้บริหารโรงเรียนที่จะนำพาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากลต้องรู้จักใช้สมรรถนะของตนในการบริหารโรงเรียน โดยผู้บริหารจะต้องมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ มีการรู้จัก

ตนเองว่ามีจุดเด่นจุดด้อยอะไร มีวิจารณ์ญาณ สามารถคิดอย่างรอบคอบได้ มีจินตนาการ สามารถวาดภาพที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ตลอดจนมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความผิดพลาดในการทำงานให้น้อยที่สุด ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชีรา จันทพรหม (2553, น. 94) ที่ได้ทำการศึกษาอิทธิพลภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การมีวิจารณ์ญาณ ความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ การรู้จักตนเอง และการมีจินตนาการ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิรติ ภูทอง (2558, น. 86-87) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การมีจินตนาการ ความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ การรู้จักตนเอง และการมีวิจารณ์ญาณ ตามลำดับ

2. ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ การรู้จักตนเอง รองลงมา คือ การวางแผนการทำงาน การมีวิจารณ์ญาณ การมีจินตนาการ และการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในการกำหนดบทบาทการทำงานและความสำเร็จของการดำเนินงาน ผู้บริหารต้องรู้จักตนเองเป็นอย่างดีเพื่อให้ทราบถึงจุดเด่นจุดด้อย ต้องมีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีวิจารณ์ญาณในการคิดไตร่ตรองต่องานต่าง ๆ ที่ทำ มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบเพื่อป้องกันปัญหาและช่วยทำให้งานสำเร็จ ตลอดจนมีจินตนาการ มีการคิดนอกกรอบเดิม ๆ ที่เคยทำจนชินเพื่อให้สามารถคิดหาแนวทางการบริหารที่ดีที่สุดในแต่ละสถานการณ์มาใช้ ดังนั้นจึงทำให้ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิรติ ภูทอง (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก

3. ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ความคาดหวังของโรงเรียนที่มีต่อนักเรียน ความพึงพอใจในการทำงาน การจัดการเรียนการสอนของครู ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีวัตถุประสงค์หลักในการจัดการศึกษา ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น คือ นักเรียน จึงทำให้เกิดความคาดหวังมาก การจัดการเรียนการสอนของครูก็เป็นกระบวนการสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนเป็นไปตามที่คาดหวัง ภาวะผู้นำของผู้บริหารก็เป็นสิ่งสำคัญในการมุ่งสู่ความสำเร็จ รวมไปถึงการจัดบรรยากาศที่

เอื้ออำนวยให้ครู และบุคลากรทำงานอย่างมีความสุข นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลทำให้สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นจึงทำให้ประสิทธิผลโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ไม่สอดคล้องกับ วุฒิชัย โภคะชัย (2564, น. 12) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการอุทิศเวลาให้กับงานในหน้าที่ของบุคลากรและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การอุทิศเวลาให้กับงานในหน้าที่ของบุคลากร ด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านความเอาใจใส่ต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านความคาดหวังของโรงเรียนที่มีต่อนักเรียน ด้านการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบและเป้าหมายของโรงเรียน ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

4. ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .868 ($r_{xy} = .868$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร ไม่ว่าจะเป็นด้านการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ การรู้จักตนเอง การมีจินตนาการ การมีวิจรรณญาณ และการวางแผนการทำงาน ทุกองค์ประกอบล้วนมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากการมีความมุ่งมั่นแน่วแน่ที่จะทำงานให้สำเร็จโดยเป็นความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระไม่ได้ทำเพราะเป็นหน้าที่หรือเพียงเพราะคำสั่งเท่านั้น จากนั้นก็เป็นการทำความเข้าใจตนเอง ให้รู้จักเด่น จุดด้อย เพื่อนำมาใช้ประกอบการวางแผนการทำงานให้เป็นระบบ รู้จักใช้ข้อมูลและเหตุผลมาตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ อย่างมีวิจรรณญาณ รวมไปถึงการมีจินตนาการใช้ความคิดนอกกรอบจากสิ่งเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติ หรือใช้มองภาพที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้เป็นคนมีวิสัยทัศน์ที่ดี องค์ประกอบเหล่านี้ทำให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงรุก ทำงานแบบก้าวหน้า โดยไม่รอเพียงคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาหรือทำเพราะเป็นหน้าที่เท่านั้น จึงส่งผลทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณา ไมยวงศ์ (2564, น. 81) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนครพนม พบว่า ปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = .775$) ส่วนปัจจัยการบริหารทั้ง 8 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรม องค์การมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า

ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .493$) ด้านภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .627$)

5. ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร 2 ด้าน สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การมีจินตนาการ (X_3) และการมีวิจรรย์ญาณ (X_4) ส่วนการรู้จักตนเอง (X_2) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัว สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้เท่ากับ .771 หรือร้อยละ 77.10 สามารถอภิปรายผลในแต่ละด้าน ดังนี้

5.1 ด้านการมีจินตนาการ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำในด้านการมีจินตนาการ โดยแสดงออกถึงการเป็นผู้ที่มีความคิดกว้างไกล คิดนอกกรอบ เป็นนักคิดที่อยู่บนพื้นฐานที่เป็นไปได้ไม่ใช่การคิดเพ้อฝันเพียงอย่างเดียว ย่อมจะส่งผลให้สามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถหาทางป้องกันไว้ก่อนที่จะเกิดปัญหาหรือความเสียหาย ตลอดจนส่งผลต่อการสรรสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้พัฒนางานของตน ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุให้การบริหารงานเกิดประสิทธิผล ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิผลตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชีรา จันทพรหม (2553, น. 93-94) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาอิทธิพลภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร พบว่า ตัวแปรที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดมี 2 ตัวแปร คือ ด้านการมีจินตนาการ และด้านการมีวิจรรย์ญาณ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ตัวแปร เท่ากับ .440 และสามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนซึ่งเป็นองค์ประกอบของประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร ได้ร้อยละ 19.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ด้านการมีวิจรรย์ญาณ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงรุกต้องเป็นผู้ที่มีความคิดไตร่ตรองพิจารณาข้อมูลอย่างถี่ถ้วน เป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์สังเคราะห์และคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณก่อนตัดสินใจเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด และยังมีข้อผิดพลาดน้อยก็จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน และคุณภาพนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิริติ ภูทอง (2558, น. 86-87) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารในภาพรวมสามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยพบว่า มี 2 ตัวแปรที่ดีที่สุด คือด้านการมีวิจรรย์ญาณ

และด้านความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ โดยเฉพาะในด้านการมีวิจญาณมามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
สะสมของตัวแปรพยากรณ์ เท่ากับ .751 และสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 56.40 อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05

5.3 ด้านการรู้จักตนเอง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าหากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีการรู้จักตนเอง
เป็นอย่างดีว่าเป็นคนอย่างไร มีจุดแข็ง หรือจุดอ่อนอะไร ก็จะสามารถนำจุดแข็งมาใช้ในการพัฒนาตนเอง
ส่วนที่เป็นจุดอ่อนก็จะมีโอกาสแก้ไข หรือปรับปรุง หรือระมัดระวังเป็นพิเศษ การที่ผู้บริหารจะมี
ความสามารถรู้จักตนเองต้องเป็นคนตรงไปตรงมาซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่มีอคติคิดเข้าข้างตนเอง
ผู้บริหารที่รู้จักตนเองได้ดีก็จะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของ พระมหาสันตยา อธิธรรม (2556, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาภาวะผู้นำตามหลัก
สัปปุริสธรรม 7 ในการพัฒนาองค์การของนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลหนองสอ อำเภอเมือง
จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริส
ธรรม 7 ในการพัฒนาองค์การของนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลหนองสอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านความเป็นผู้รู้จักตน ด้านความเป็นผู้รู้จักบริษัท ด้านความเป็น
ผู้รู้จักกาล ด้านความเป็นผู้รู้จักประมาณ ด้านความเป็นผู้รู้จักเหตุ และด้านความเป็นผู้รู้จักผล

6. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการมีจินตนาการ
ด้านการมีวิจญาณ และด้านการรู้จักตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง ดังนั้น
ในการเตรียมและพัฒนาบุคลากรเพื่อเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสกลนคร ควรนำองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารไปกำหนดเป็นหัวข้อ
ในการอบรมเพื่อให้ความรู้และสร้างความตระหนักให้กับผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
ผู้บริหารสถานศึกษา

2. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควร
ให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารด้านที่มีอำนาจพยากรณ์สูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้

2.1 ด้านการมีจินตนาการ ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่กล้าสร้างจินตนาการ กล้าคิดนอกกรอบ หรือวิธีปฏิบัติเดิม ๆ เพื่อให้สามารถแก้ไข หรือป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในงานของตนได้

2.2 ด้านการมีวิจยารณญาณ ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่สนใจใฝ่รู้ ศึกษาข้อมูลความรู้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างรอบคอบและมีสติเพื่อให้สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ เลือกวิธีการ หรือทางแก้ปัญหาที่ถูกต้อง มีความยุติธรรมไม่เอนเอียง สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว

2.3 ด้านการรู้จักตนเอง ผู้บริหารต้องใช้หลักจิตวิทยาในการฝึกการรู้จักตนเอง วิเคราะห์จุดแข็ง หรือจุดอ่อนของตนเอง หรือการทำ SWOT Analysis ตนเอง เพื่อนำจุดแข็งมาใช้ปฏิบัติงาน และนำจุดอ่อนไปหาแนวทางในการพัฒนาตนเองต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้แก่ 1) การมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ 2) การรู้จักตนเอง 3) การมีจินตนาการ 4) การมีวิจยารณญาณ และ 5) การวางแผนการทำงาน ไปทำการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน และนำมาซึ่งคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กิริติ ภูทอง. (2558). *ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับใหญ่* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.

ดรรชนี จันทรกาย. (2559). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิติถ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2558 - 2567)*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิติถ์. อุดรดิติถ์.

- พรวิทย์ พชรินทร์ตะกุล. (2562). *Disrupt* สถานศึกษาต้องมองไปข้างหน้า. สืบค้นจาก <https://thestandard.co/panyapiwat-institute-of-management/>
- พระมหาสัณทยา อธิธรรมา. (2556). *ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริยธรรม 7 ในการพัฒนาองค์กรของ* นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลหนองสอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- ภรณ์ มหานนท์. (2554). *การประเมินประสิทธิผลขององค์กร*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วาโร เฟื่องสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วุฒิชัย โภคะชัย. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. *วารสาร การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(38), 12-20.
- วิฑูรย์ สิมะโชติ. (2563). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: เนตรนิมิตการพิมพ์.
- สงกรานต์ จิตสุทธิภากร. (2541). *7 อุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง (The 7 habits of highly effective People)*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. (2565). *ข้อมูลอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สพม.สกลนคร*. สืบค้นจาก <https://www.sesaosakon.go.th/web2023/>
- สุชีรา จันทพร. (2553). *การศึกษาอิทธิพลภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน* ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- อมรรัตน์ เตชะนอก (2563). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 (Education management towards excellence in the 21st century). *Journal of Modern Learning Development*, 5(6), 21-24.
- อรอุมา ไผ่วงศ์. (2564). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก* สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. สกลนคร.
- Covey, S.R. (1989). *The 7 Habits of Highly Effective People*. New York: Simon & Schuster. Inc.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.